

Hölgyek az újpesti Wolfner családban

Wolfner Györgyné dr. Tarcsay Izabella

Az Újpestet felvirágoztató Wolfner család hölgytagjai közül ebben a cikkünkben a nagy tekintélyű Wolfner József menyének fordulatos életét mutatjuk be. A szépséges Tarcsay Izabella egy milliomos báró, majd válása után Wolfner György felesége lett. Wolfnernéként hangos írói, művészi sikereket ért el, az előkelő társaság kedvencévé vált. Felnőttként szerzett érettségit és pszichológus diplomát, több tanulmányt, könyvet publikált. Megözvegyülve harmadszor is férjhez ment, élete végét mégis fájdalmas elhagyatottságban töltötte.

Groedel báróné

Tarcsay János császári és királyi huszárhadnagy Isabella Flora Georgina Maria nevű leánya 1900. január 3-án született Bécsben. A német anyanyelvű, római katolikus vallású Izabella Bécsben, az előkelő Sacré-Coeur zárda-iskolában járta ki a nyolcosztályos polgárit. Feltűnő szépségével és szenvedélyes leveleivel hamar meghódította a világhírű Groedel cég várományosának, báró gulyafalvi és bogdáni Groedel Ottónak a szívét. A báró 1918 őszén vette feleségül az öt komoly irodalmi műveltségével is elkápráztató leányt. A multi-milliomos házaspár az osztrák fővárosba köl-

tözött, 1920 augusztusában ott született egyetlen leányuk, Mária Izabella Gizella Melánia.

Hamar kiderült, hogy dúsgazdag férje oldalán a fiatalasszony másfajta életvitelre, fényűző estélyekre, nagyvilági sikerekre vágyott – éppen az ellentétére annak, amit menyasszony korában tett ígéretei alapján a férj elvárt volna tőle. A siketsége miatt az emberekkel érintkezni igen nehezen, csak hallókészülékkel képes báró és ifjú felesége között mindennapossá váltak a konfliktusok. Férjének az fájt a legjobban, hogy Izabella még a kicsi lányukat is elküldte a háztól, holott ő volt apjának egyetlen vigasza.

A szaftos bulvárhíreket imádók minden részletről értesülhettek, amikor 1924 végén a báróné válókeresetet adott be férje ellen. Mivel a személyes adatok védelmét akkor még nem tartották szem előtt, a sajtó részleteket közölt Izabella szerelmes leveleiből és alaposan megszéllőztette a sikertelen házasság kínos epizódjait. Úgy tűnik, Izabellát ez kevésbé zavarta, hiszen újabb pletykákra adott okot: a válóper végét meg sem várva, eljegyezte magát Wolfner Györggyel, a jól menő újpesti Wolfner bőrgyár társtulajdonosával. Alighogy kihirdették a Groedel házaspár válását, 1925 augusztusában György és Izabella összeházasodott.

Wolfner Györgyné

Új férje mesés gazdagsága és előkelő társadalmi pozíciója végre lehetővé tette Izabella számára, hogy belevesse magát a pénzarisztokrácia pezsgő életébe. A Wolfner család az 1930-as években az ország leggazdagabb famíliái közé tartozott, és ugyan a bárói rang csak férjének nagybátyját, Tivadart és az ő leszármazóit illette meg, az újságírók a legelegánsabb bálakon, estélyeken megjelenő Izabellát is gyakran bárónőként emlegették. Az életmódváltásban már a kislánya sem korlátozta, ugyanis a bíróság – akkor merőben szokatlan módon – az apa felügyelete alá helyezte a gyermeket.

Groedel báróné és kislánya, Mária (Forrás: geni.com)

A korabeli híradások alapján Izabella nemcsak szépségével, hanem művészi és írói tehetségével is ámulatba ejtette a felső tízezer tagjait. A lapok több olyan főúri összefüggésről is beszámoltak, amelynek dekorációját, díszleteit Wolfner Györgyné tervezte, sőt, egyes elemeit saját kezűleg készítette. „Avatott művészek nyilatkoztak a pompás művészi teljesítményről igaz elismeréssel” – írja például a Színházi Élet 1928-ban a Weiss Alfons báróék gellérthegyi „boszorkány”-estélyéről. Erről a fényűző eseményről a folyóirat fényképeket is közölt: az egyiken Izabella férjének unokatestvére, Wolfner László oldalán látható.

A társasági eseményekről beszámoló lapokban Izabellát férjezett nevén emlegették, ugyanakkor cikkíróként – hol a leánykori, hol a becenevén, „Babicza”-ként – a neve gyakran szerepelt az 1930-as évek napilapjaiban. Írásai két nagy témacsoportba sorolhatók: az egyikbe a külföldi utazásairól szóló színes beszámolói, a másikba a nyomorgó, beteg emberekről írt, mélységes együttérzésről tanúskodó cikkei tartoznak. Ez utóbbi írásai annyira élet-hűek, hogy nem kételkedhetünk abban: a fényűző élethez szokott Babicza időről időre megfordult a pesti nyomortanyákon és a szegények kórházaiban, hogy az ottani rettenetes körülményeket bemutassa a nagyközönségnek.

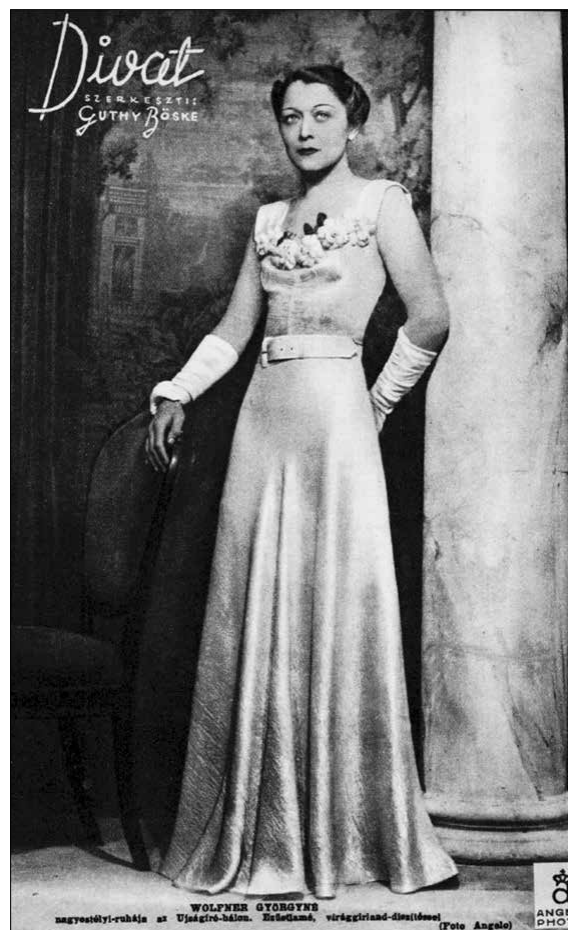
A mondén élet hírei közül az Apponyi Albert Poliklinika javára szervezett jótékony divatrevüről szólót említjük meg, amelyet Wolfner Györgyné szellemes konferansa irodalmi jelentőségűvé emelt. Mint írják, az előző években általános feltűnést keltettek a Budapesti Hirlapban Babicza vagy Tarcsay Izabella néven közölt, „finom ötletességről, meleg szívről tanúskodó írásai”.

A mai olvasó számára is roppant érdekesek Izabella kitűnő megfigyelőképességre valló, „fölényesen okos írásai”. „A pesti előkelő társaság körülrajongott Babiczája” komoly feltűnést keltett azzal, hogy 1928-ban elutazott Oroszországba. A különös utazásról a Budapesti Hirlapban „Szovjetország női szemmel nézve” cím alatt közölt lebilincselően érdekes cikkeket.

Néhány írása szokatlanul őszinte vallomásnak tűnik – ilyen például az 1935-ben a

15 éves lányának írt „Mama levele” című, egész oldalas cikke a Színházi Életben. A nagyvilági élet üdvöskéjétől eléggé meglepő a következő kijelentés: „Csak közönséges lelkek látnak meseországot társadalmunk hamis világában” – ezért a bállok után epekedő lányának azt írja, mit sem veszít az életben, ha szépen otthon marad „Goethe, Ciceró, vagy Dante mellett”. A Máriának a nyilvánosság előtt adott életvezetési tanácsok után mély fájdalommal vall arról, hogy az évente egyszeri, röpke találkozásukkor a kirendelt tanúk előtt nem tudja kifejezni végtelen anyai szeretetét.

Az Újság című lapban szintén 1935-ben mesélte el, hogy másfél évig magolt a bécsi érettségire, amelyet azért honosítottatott, hogy beiratkozhasson a budapesti egyetemre. „Csodamatrónának” nevezte magát, amiért képes volt „mindenfajta társadalmi és házi kötelességtől légmentesen elzárkózva” tanulni.

Wolfner Györgyné az újságíró-bálon 1937-ben (Forrás: Színházi Élet)

Mayer Ferenc építőművész tervei alapján 1930-ban épült föl a Wolfner házaspár lakóháza a Tárogató úton. A Színházi Élet lelkesülten írt a hűvösvölgyi „tündéri kis villapalota” házavatójáról, amelynek díszvendége a nagy író, Herczeg Ferenc volt. Wolfner Györgyné „mint kitűnő iparművésznő és lakberendező remekelt” az új rezidencia, „a boldogság új palotája” belső kialakításában.

Tíz év sem telt el a házavató után, amikor 1940 májusában a kiemelkedő tudása révén a bőripar nemzetközileg is nagyrabecsült szakembere, az 52 éves Wolfner György néhány nap alatt belehalt egy gyors lefolyású betegségbe.

Dr. Tarcsay Izabella

Az 1930-as évek második felétől kezdve Izabella érdeklődését egyetemi tanulmányai, majd tudományos tevékenysége kötötték le, így hátat fordított a felső tízezernek.

35 évesen iratkozott be a Pázmány Péter Tudományegyetemre, ahol az 1938/39. tanévben szerezte meg a bölcsészettudományi doktori címet. A következő tanévtől kezdve díjtanulmányozóként, majd az 1941/42. tanévtől 1946-ig fizetéstelen tanársegédként dolgozott a Lélektani Intézetben.

A rá jellemző lelkesültséggel egyik tudományos közleményt írta a másik után. A kor elvárásainak megfelelően A kísérleti akaratvizsgálatok fejlődése című disszertációját könyv alakban is megjelentette, német és magyar nyelven. Egy további önálló kötete a Psychodiagnosztika. A Rorschach-vizsgálat és alkalmazása címet viseli. A külföldi pszichológus kongresszusok résztvevőjeként a sajtóban rendre beszámolt a tudományos rendezvényekről.

Dr. Lénárd Ferencné

Izabella az 1940-es években harmadszor is férjhez ment. A világháború után keletkezett levéltári iratokban már dr. Lénárd Ferencné néven szerepel, férje a magyar pszichológia egyik tekintélyes alakja volt.

Különös módon Lénárd egy interjúbán csak tanítványként említi Tarcsay Izabellát. A Magyar Pszichológiai Szemlében 1989-ben megjelent nyilatkozata azonban nemcsak emiatt okoz nagy meglepetést. Az ex-férj a

következőket mondta: „Amikor Tarcsay Izabella a tanítványom volt, meg kellett tanulnom tudományos szövegeket németről magyarra és magyarról németre fordítani”. Izabella nem tudott magyarul, német, francia és angol nyelven kommunikált, ezért Lénárdnak kellett felkészítenie őt „a magyar pszichológus doktorátus megszerzésére”. Disszertációja is „német nyelven készült el, és nekem kellett magyarra fordítanom” – mondta Lénárd, majd megemlítette, hogy Tarcsay Izabella jelentős anyagiakkal támogatta a Lélektani Intézetet.

Talán soha nem derül ki, hogy Lénárd Ferenc miért nem említette feleségeként egykori tanítványát. Emellett azonban igen elgondolkodtató az az állítása, amely szerint Izabella még egyetemi hallgató korában sem tudott magyarul. Fölmerül a kérdés: sok-sok szellemes, kiváló magyarsággal megfogalmazott cikkét Tarcsay Izabella-Babicza németül írta volna meg, és azokat a megjelenés előtt valaki lefordította magyarra?

Epilógus

A törvényesen elvált dr. Lénárd Ferencné dr. Tarcsay Izabella végrendelete megrendítő olvasmány. A Budapest Főváros Levéltárában őrzött iratban így vallott sorsa alakulásáról: „Hosszú évek óta élek egyedül, mert családom minden tagja elhagyott engem és elhagyta hazáját. Leányom, akiről ez alkalommal is csak a legnagyobb szomorúsággal emlékezhetem meg, okozta életemben minden anyai szeretetemet, gondoskodásom és emberré nevelésére irányuló minden kísérletem ellenére, számomra a legnagyobb csalódást”. A végrendelet írását megelőző évtizedben Mária egyetlen levelet sem írt, nem érdeklődött, az édesanyja él-e, hal-e.

Izabella leírta, hogy évek óta igen szűkös anyagi körülmények között él. Szerény fizetéséért kórházi alkalmazottként, részben fizikai munkával kellett megdolgoznia. Családja külföldön élő tagjai semmilyen támogatásban sem részesítették, egyetlen jó barátja maradt, nehéz helyzetében csak tőle kapott támogatást.

Tarcsay Izabella eseménydús, rejtélyes élete 55 éves korában, 1955. június 29-én ért véget a Szentkirályi utcai belgyógyászati klinikán.

(Folytatjuk...)